

Scleromystax barbatus - Szalagos páncélosharcsa

ELSŐ LEÍRÓJA:	Quoy & Gaimard, 1824
CSALÁD:	Callichthyidae
MÉRET:	9-10 cm
C°:	18-24
pH°:	6-7
Nk°:	0-10
HELYIGÉNY:	150 liter
VISELKEDÉS:	békés, csoportos
TÁPLÁLÉK:	mindenevő
TARTÓZKODIK?	alsó szint
ÉLETTARTAM:	7-10 év
TERM.VÉD.:	sebezhető (ÖVVÖ)

Scleromystax barbatus
Szalagos páncélosharcsa
 (Quoy & Gaimard, 1824)

TOVÁBBI KÉPEK:

TÉRKÉP (MAP); ELTERJEDÉSI TERÜLETE:

Térkép még nem készült az adatlaphoz, feltöltése folyamatban!

Dél-Amerika, Brazília. Kizárólag az ország atlanti partvidékén, Rio de Janeiro, Sao Paulo és Santa Catarina államokban, az úgynevezett Mata Atlantica esőerdeiben fordul elő. A Rio Guapi, Rio Capivari és Rio Inbomirim mellékfolyóiban és felső folyásvidékén, főleg hegyi patakokban él.

KÜLALAK ÉS JELLEGZETESSÉGEK LEÍRÁSA:

A Corydoradinae alcsalád egyik legnagyobb termetű faja, a kifejlett hímek akár a 10 cm-es testhosszt is elérhetik. Azon kevés páncélosharcsa-faj egyike, melynél a nőtények kisebbek maradnak, mint a hímek! A Scleromystax fajok jól megkülönböztethetőek a Corydorastól, méretükhöz viszonyított nagy és erőteljes fejük, nyúlánk és karcsú alkatuk alapján. Fontos megkülönböztető bélyeg, hogy a Scleromystax fajok hímjei kis bőreredetű fogacskákat, kinövéseket növesztenek a fejük két oldalán. Mell- és

hátúszójuk rendszerint megnyúlik (ugyancsak a hímeknél). Ezek a tulajdonságok alapján már az ivarok is könnyedén azonosíthatóak, de emellett még dikromatizmus is jellemzi őket: a hímek sokkal tarkábbak és díszesebbek a nőstényeknél.

Nagyon dekoratív megjelenésű halak, a hímek testének első fele koromfekete, amin változatos rajzolatú sárgásfehér mintát találunk: kisebb görbe csíkok, vonalak és pöttyök díszítik. Orrán egy hosszanti világos csík is fut. A test hátulsó felén a fekete szín valamelyest halványul, a testoldal nagyobb részét kitölti, de a hát inkább már világos, barna és krémszínű. A has egészen fehér. A fekete szín (mintegy csíkok és foltok formájában) az úszókon is megjelenik. A nőstények valamivel egyszerűbb színezetűek, de a hímeknél részletezett minta alapvetően rájuk is jellemző. A különbség, hogy kevésbé erős a színek kontrasztja, kissé halványabb a fejük is, hátukon erősebben dominál a barna szín.

Nagyon hasonló faj a *Scleromystax krontei*, melynek egyébként besorolása is vitatott, a vélemények megoszlanak arról, hogy önálló fajnak tekinthető-e (részleteket lásd később). A legbiztosabb megkülönböztető bélyegek, hogy a *S. krontei* feje korántsem olyan erős kontraszttal mintázott, nem különülnek el ilyen szépen a sárgás árnyalatú foltok, több barnás terület jelenik meg. Az oldalán is vékonyabb, már-már csíkszerű a fekete terület, és több világos sáv jelenik meg az alsó testtájon, a fekete sávot is egy erőteljes, világos csík szegélyezi. A hímeknek nem lesz olyan erősen megnyúlt, szinte vitorlás hát- és mellúszója, mint a *Scleromystax barbatus* esetében. Testmérete is 1-2 cm-rel elmarad rokonától.

Érdemes még szót ejteni a leíratlan *Scleromystax sp. C112* fajról, melyet a kereskedelemben *Scleromystax sp. 'Baianinho II'* néven is fellelhetünk. Akváriumokban kimondottan ritka, keveset tudunk még róla. Színezete bár hasonló, de nála a fej is egészen márványos mintázatú, nem dominál rajta a fekete és sárgásfehér, kontrasztos minta, ehelyett inkább piszkosszürke, barnás szín és fekete területek váltják egymást. 6-8 cm-es, és nála sem jellemző a mell- és hátúszók érdemi megnyúlása.

TARTÁSA ÉS TENYÉSZTÉSE:

A szalagos páncélosarcsa több tekintetben különleges helyet foglal el a páncélosarcsák között. Viselkedése, élőhelyéből fakadó igényei igazán érdekesek, és tetszetős megjelenése miatt is sokak számára áhított faj. Az utóbbi években egyre gyakrabban sikerül már tenyésztetni hazánkban is, így egyre inkább hozzáférhetővé válik. Mindazonáltal, nem kezdőknek való páncélosarcsa.

A *Scleromystax barbatus* viselkedésében szokatlan, hogy az ivarérett hímek aránylag territoriálisak, egymás között viszonylag agresszívek és verekedhetnek is, főleg, ha nem áll rendelkezésre elegendő terület. Szaporodási időszakban, kiváltképp hely hiányában egészen komoly összetűzésekre is sor kerülhet. Érdemes éppen ezért a csapatot úgy összeállítani, hogy vagy csak egy, vagy legalább három-négy hím legyen benne, hiszen ekkor már megoszlik az agresszió. Ha viszont négy hím (és hozzá minimum 4-6 nőstény) tartunk, tágas akvárium álljon rendelkezésükre! Mivel aránylag természetes állatok, legalább 150 litert igényelnek, de még jobb, ha minimum 200 literes medencét rendezünk be, amit az egyedszámnak megfelelően növelünk.

Élőhelye a braziliai Atlanti-parti esőerdő (Mata Atlantica), mely változatos növénytakarásoknak és rendkívül gazdag élővilágnak ad otthont. Fontos tudnunk, hogy elég sok hegyvidéki, illetve óceáni éghajlatú köderdő, esőerdő található itt, aminek következtében a víz jellemzően hűvösebb, mint más

trópusi Amerikából származó halak esetében. (Egyébként két évszak, egy száraz és esős váltja egymást.) A szalagos páncélosharcsa leginkább hegyvidéki területek folyóinak felső folyásvidékén honos, ahol a víz kristálytisza, hűvös és oxigénben dús, ezt akváriumban is utánoznunk kell!

Halainkat ne tartsuk 24 °C fölött! Éppen ez az oka, hogy sokan nem tudnak megpróbálkozni e gyönyörű faj tartásával, ugyanis egész évben, még nyáron is biztosítanunk kell neki az alacsonyabb hőmérsékletet, a meleg vizet nem bírják. Az ideális, ha 22 °C-on tudjuk őket tartani, de 18 és 24 °C között optimális tartományban vagyunk. Ha valamiért mégis megemelkedne a hőmérséklet, akkor intenzív levegőztetéssel és hideg vizes vízcserével tudunk ezen segíteni. A természetben előfordul 16 °C is élőhelyén, így egy fűtetlen akváriumban még télen sem lesz problémánk velük. A kémhatás legyen lehetőleg enyhén savas (6-6,6 pH), de kerüljük, hogy 7-nél magasabb érték legyen. Lehetőleg lágy vízben, 10 nk alatt tartsuk állatainkat. Gondoskodnunk kell erős szűrésről, ami hatékonyan bontja le a káros anyagokat, és a túltelepítést is kerülnünk kell. Egy powerhaddel vagy motoros belső szűrővel kelthetünk áramlatot is medencéjünkben, illetve extra oxigént tudunk ezáltal a vízbe juttatni. Cseréljük vizük egyharmadát hetente.

A medence berendezése során a legfontosabb, hogy apró szemű, finom szemcsés homoktalaj kerüljön az akvárium aljába. Ellenkező esetben halaink felsértik érzékeny bajuszszálaikat, ami nyílt kaput jelent a fertőzéseknek, és nagyon hamar elpusztulhatnak. A növényekben nem tesz kárt, bár a túl gyenge, finom töveket könnyedén kitérhatja. Az ilyen növényeket védhetjük azzal, ha körbe vesszük tövüket kövekkel. Nagyon szép dekoráció érhető el pár tő Echinodorusszal és néhány uszadékfával is. Az sem baj, ha a fa ereszt egy kis színt – a kioldódó huminsavak barnítják és savanyítják a vizet, amit halaink kedvelnek. Társításuk egyébként könnyű, a hasonlóan hűvös vizet igénylő fajokkal remekül kijön. Érdekes kelet-brazíliai vagy délebről, például Argentínából származó pontylazacokkal együtt tartani. Lehet látni őket akár vad xifók mellett is – bár a xifók az ily mértékben lágy vizet nem kimondottan kedvelik.

Etetésük nem problémás, ugyanúgy zajlik, mint más páncélosharcsáknál. Kedvencük az élő tubifex, emellett grindált, televényt, vörös szúnyoglárvát, artémiát is szívesen fogyasztanak. Kaphatnak talajra süllyedő harcsatápokat is, melyeket általában elfogadnak. Mindenképpen törekedjünk bőséges és változatos etetésre.

Az ivarok nagyon könnyen megkülönböztethetőek egymástól a szín, méret, úszóforma és a hímek fején növesztett kis kinövések alapján (részleteket lásd a külalak leírásánál). Nem tartozik a könnyen szaporítható páncélosharcsák közé, számos buktatója van tenyésztésüknek. Először is, ha kirakjuk őket szaporító akváriumba, egy hímre számoljunk több nőtényt, hiszen ilyenkor a hímek kimondottan agresszívek lehetnek. Mindenképpen lágy vizet használjunk (5 nk alatt), például eső vagy ozmóvizet. A kémhatás legyen 5,5-6,5 pH között, a hőmérséklet kb. 23-24 °C. Ha kemény vagy a megadottnál magasabb kémhatású a víz, akkor az ikrahéj nagyon gyakran megkeményedik, és a kishalak túlnyomó többsége nem vagy csak nagyon nehezen tudja azt áttörni. Egy ívás során 50-90 ikrára számítsunk, melyet a nőtény szépen felragaszt általában az üvegre, ritkábban tereptárgyakra, növényekre. Jellemzően olyan helyet választanak, ahol erős az áramlás. A Scleromystaxok jellemzően egy kiválasztott helyre rakogatják az összes ikrájukat, nem az akvárium különböző részeire, mint azt nagyon sok Corydoras teszi. Az ikrákat ezek után összegyűjthetjük (ujjunkkal vagy óvatosan borotvapengével lefejtve őket az üvegről), és külön nevelhetjük (nehogy a szülők fogyasszanak belőlük). Mindenképpen a lerakás helyéről vegyük a vizet a keltetéshez. A tartástechnológiával szemben viszont, a keltetés idejére megemelhetjük 1-2 °C-al a hőmérsékletet (25-26 °C-ra). Sajnos az ikrák hajlamosak a penészedésre, xanthakridinrel

segíthetünk a problémán (amit érdemes kissé túladagolni), illetve ki is válogathatjuk a gombás vagy terméketlen ikrákat. Megemelt hőmérsékleten kb. 3 nap alatt kelnek ki, alacsonyabb hőmérsékleten ez 5 napig is tarthat. 4 nappal a kelésük után elúszásnak, s ezt követően azonnal tudják fogyasztani a frissen kelt artémiát. Vigyázzunk, peteburok ne kerüljön be az akváriumba, mert attól bélelzáródást kaphatnak. Idővel fokozatosan térjünk át más eleségekre (pl.: grindál, tubifex), óvatosan szoktatva őket. Az ivadékok nagyon érzékenyek a hibátlan vízminőségre, éppen ezért nagyon sűrű vízcserékre lesz szükség, de egyszerre csak keveset cserélve, nehogy hirtelen megváltozzon a vízminőség. A túletetésre is oda kell figyelni (betegetünk pár red cherry garnélát vagy kis csigát takarítószemélyzet gyanánt). Ivarérettségüket leghamarabb egyéves koruk körül érik el, hosszú életű halak.

Sajnos a szalagos páncélosharcsa – mint szinte minden más Scleromystax-faj – a természetben egyre inkább ritkulóban van. Bár az IUCN Vörös Lista hivatalosan nem mérte még fel, más szakértők értékelték állományukat, és jelenleg sebezhető kategóriába sorolták a fajt. Az ausztriai ÖVVÖ egyesület 2016-ban fajmegőrző programot hozott létre a Scleromystaxok védelme érdekében, melyben ez a faj is részt vesz. Veszélyeztetettségük okai között szerepel az esőerők irtása, mely közvetten a vizes élőhelyeket is érinti (talajerózió, vegyszerbemosódás, stb.), az egyre nagyobb méreteket öltő vízszennyezés, illetve a klímaváltozás miatt egyre gyakoribb szélsőséges időjárási viszonyok (szárazságok, áradások, stb.).

Nagyon közeli rokon faj a *Scleromystax kronei*. Az idők folyamán hol a szalagos páncélosharcsa szinonimájaként, változataként kezelték, hol önálló faji rangot kapott. A legnevesebb páncélosharcsa-szakértők szinte mindnyájan egyetértenek abban, hogy a *S. kronei* önálló faji rangot érdemel, azonban jelen pillanatban, hivatalosan nincs validálva a faj, a taxonómusok jelenleg szinonimaként kezelik. Külső különbségeit már bemutattuk, tartása is szinte teljesen megegyezik a szalagos páncélosharcsáéval. Egy érdekességet azonban megfigyeltek már német akvaristák: a *Scleromystax kronei* a páncélosharcsák többségétől eltérően aránylag fejlett ivadék gondozást mutat, ami annyit tesz, hogy ikráit rendszeresen gondozza és a penészes, hibás vagy terméketlen ikrákat a többi közül eltávolítja. Éppen ezért e fajnál újabban azt szokás javasolni, hogy hagyjuk bent az ikrákat a szülők mellett.

EGYÉB ELNEVEZÉSEK:

Syn: *Corydoras barbatus*, *Callichthys barbatus*, *Corydoras eigenmanni*.

Eng: Banded corydoras, Bearded catfish, Cehckerboard cory.

Egyéb köznevei: Schabrackenpanzerwels, Skægget pansermalle, Ruutumonni, Ruutumonninen, Maria da serra, Sarrinho, Sarro.

KATEGÓRIÁK:

[Akváriumi halak](#), [Harcsafélék](#)

KULCSSZAVAK:

[1824](#), [Akváriumi halak](#), [Quoy](#), [Scleromystax barbatus](#), [Szalagos páncélosharcsa](#), [Harcsafélék](#),

[Callichthyidae](#), [akvarisztika](#)

JELLEMZŐK:

[közepesen aktív mozgású](#), [átlagos növényzetigényű](#), [lágynyízi \(5-10 Nk°\)](#), [hosszú életű 6 év fölött](#), [félsavas \(6-6.5 pH\)](#), [közepesen áramló vízi](#), [mindenevő](#), [gyors vízáramlású](#), [közepes hőigényű \(20-25°C\)](#), [normálméretű akvárium \(100-200 literig\)](#), [Amerika](#), [alsó szint](#), [Kelet-Dél-Amerika](#), [közepes méretű 5-10 cm](#), [lassú mozgású](#), [átlátszó vízi](#), [békés rajhal](#), [Dél-amerika](#), [hidegvízű élőhelyek \(5-20°C\)](#), [igenlágynyízi \(0-5°Nk\)](#).

FELHASZNÁLT IRODALOM, FORRÁSOK:

Akvárium Magazin XX. évf. 108. szám: Liziczai Márk: [Fajmegőrzés az akvarisztikában](#) Akvárium Magazin XX. évf. 109. szám: Erik Schiller: [A Scleromystax nemzetség páncélosharcsái](#) Ian A. M. Fuller, Hans-Georg Evers: **Identifying Corydoradinae Catfish**

<http://www.akvariummagazin.hu/index.php/component/content/article?id=138:a-harcsatartedvence>

http://www.oevvoe.org/sites/default/files/u31/steckbrief_s.barbatus.pdf

https://www.scotcat.com/factsheets/scleromystax_barbatus.htm

https://www.planetcatfish.com/common/species.php?species_id=26 <https://www.l-welse.com/reviewpost/showproduct.php/product/433> <https://www.l-welse.com/reviewpost/showproduct.php/product/446/cat/17>

<https://www.l-welse.com/reviewpost/showproduct.php/product/446/cat/17>

<https://www.seriouslyfish.com/species/scleromystax-barbatus/?sfw=pass1611396852> Fotó: első kis kép:

<https://www.seriouslyfish.com/species/scleromystax-barbatus/?sfw=pass1611396852> Fotó: első kis kép:

Kasi Mátyás

Írta: Liziczai Márk

Katalógusba került: 2008-06-03 09:01:16

Legutolsó frissítés: 2021-01-23 15:52:04

Katalógus ID: 4107

Oldal linkje: <https://akvaristalexikon.hu/akvariumi-halak/harcsafelek/scleromystax-barbatus.html>

© Akvarista Lexikon - Minden jog fenntartva